

Meerjarenstrategie Vanuit autisme bekeken

2022-2025

COLOFON

Titel rapport:
Auteurs:

Meerjarenstrategie Vanuit autisme bekeken, 2022-2025
Willeke van den Hoek en Arianne van der Doelen

Inhoud

1.	Aanleiding	4
2.	Inleiding	5
2.1	Geschiedenis.....	5
1.2	Totstandkoming meerjarenstrategie '22-'25	5
1.3	De glazen bol	5
3.	Profiel van Stichting Vanuit autisme bekeken	6
3.1	Imago en zichtbaarheid	6
3.2	Motto, visie, missie en gewenste impact.....	6
3.3	Bestuur van de stichting	7
3.4	De werk-organisatie	7
3.5	SWOT-analyse	7
4	Doelstellingen binnen deze meerjarenstrategie	8
5	Strategische keuzes VAB 2022-2025	9
5.1	Algemeen	9
5.2	Vergroten inzet ervaringsdeskundigheid	10
5.3	Werkwijze Levensloopbegeleiding VAB landelijk beschikbaar maken	10
5.4	Meer Autisme Ambassadors in bedrijven	11
5.5	Nieuwe inzet	11
5.6	Onderzoek	11
5.7	Communicatie	12
5.8	Financieel	12
5.9	De organisatie Vanuit autisme bekeken	12
5.10	Samenwerking met relevante partijen	13
5.11	Opstart thema jeugd met autisme.....	13
	Bijlage 1: SWOT-analyse door team, zomer 2020.....	14
	Bijlage 2: Relevante maatschappelijke problemen	15

1. Aanleiding

In Nederland leven naar schatting ongeveer 200.000 mensen met autisme. Autismen kan zich uiten als een kwetsbaarheid op het gebied van sociale interactie, communicatie, flexibiliteit in denken en handelen en het filteren en integreren van informatie¹. Dit heeft invloed op iemands hele leven en in alle levensfasen. De mate waarin is sterk individueel bepaald.

Mensen met autisme ervaren vaak een mismatch tussen hun eigen manier van denken en zijn, en de (sociale) normen in hun omgeving. Zij ondervinden vaak veel druk vanuit de omgeving om 'normaal' te doen, om zich aan te passen.

Autisme hoeft niet samen te gaan met ernstige problematiek. Toch gebeurt dat veel vaker dan nodig doordat kleinere problemen zich opstapelen. Dan bestaat het risico op escalaties zoals^{2,3,4}:

- Chronische vermoeidheid of burn-out door het camoufleren van autisme;
- Herhaaldelijke conflicten als iemand met autisme zich niet aanpast aan de gedrags- en sociale normen van anderen;
- Gezondheidsklachten zoals slaapstoornissen, eetstoornissen, darmproblemen, hartklachten, chronische pijn;
- Maatschappelijke problemen zoals vastlopen in opleiding of werk, het wegvallen van het sociale netwerk, schuldenproblematiek, conflicten met instanties, verwaarlozing van woonomgeving, zorgmijding, opvoedproblemen;
- Psychische problematiek zoals depressie, angst, dwang, persoonlijkheidsproblematiek, psychoses, trauma, ptss, suïcidaliteit.

Veel mensen met autisme laten uitval zien: 8% van de kinderen met autisme volgt helemaal geen onderwijs. 53% van de mensen met autisme heeft zijn vervolgopleiding niet afgemaakt. Voor slechts 44% van de mannen en 29% van de vrouwen met autisme is inkomen uit werk de belangrijkste inkomstenbron⁵. Volgens een grootschalige Zweedse studie is de kans om te overlijden door zelfdoding voor volwassenen met autisme ruim zeven keer groter dan voor andere volwassenen.

Vanuit autisme bekeken heeft in haar bestaan voorbeelden laten zien van werkwijzen die leiden tot emancipatie van mensen met autisme binnen allerlei domeinen: onderwijs, werk, zorg, sport, wonen, etc. Inzet van ervaringsdeskundigheid heeft altijd centraal gestaan in ons werk. Er zijn voorbeelden uitgewerkt van werkwijzen waarbij de leefwereld van mensen met autisme centraal staat. Er zijn producten gemaakt en projecten uitgevoerd.

2022 wordt een bijzonder jaar voor Vanuit autisme bekeken. Na de zomer eindigt de grote pilot Levensloopbegeleiding VAB die op dit moment de grootste activiteit is. Daarmee is 2021 een logisch jaar om belangrijke strategische besluiten te nemen.

Bestuur en medewerkers van Vanuit autisme bekeken concluderen dat we nog niet klaar zijn met ons werk. We hebben ambities om ook na 2022 een bijdrage te leveren aan emancipatie van mensen met autisme – om de samenleving meer inclusief te maken. Inzet van ervaringsdeskundigheid zal blijvend een centrale plaats innemen in ons werk.

¹ NVA website: Wat is autisme?

² VWS – conceptnotitie Autismeconsulent (ACo): laagdrempelige, kortdurende gespecialiseerde hulp bij autisme

³ Louwerse et al., 2015. Journal of Autism and Developmental Disorders

⁴ Verheij et al., 2015. Journal of Autism and Developmental Disorders

⁵ Nederlands Autisme Register

2. Inleiding

Vanuit autisme bekeken wil een bijdrage leveren aan het realiseren van meer inclusie van mensen met autisme in de samenleving. Zoveel als mogelijk werken we 'vanuit autisme bekeken'. We zijn een stichting. Zowel in het bestuur als in de VAB-organisatie werken mensen met autisme, naasten van mensen met autisme en mensen die deze geen autisme hebben met elkaar samen.

2.1 Geschiedenis

In aanloop naar de decentralisaties van 2014 en 2015 die naar verwachting grote gevolgen zouden kunnen hebben voor mensen met autisme, is in 2012 gestart met voorbereidingen voor de toenmalige Werkgroep Vanuit autisme bekeken. Deze is vanaf 2013 gefinancierd door het ministerie van VWS, directie LZ als landelijk programma. In 2015 en 2016 heeft ook het ministerie van OC&W een deel van het werk gefinancierd. Vanuit autisme bekeken is betrokken geweest bij een veelheid aan thema's die van belang zijn voor mensen met autisme. In 2016 is de Stichting Vanuit autisme bekeken opgericht. Er was sprake van een aflopende subsidie tot 2019. Momenteel is in omvang de pilot Levensloopbegeleiding de grootste activiteit van Vanuit autisme bekeken. Deze loopt tot september 2022. Daarnaast is de Autisme Ambassade actief. Een deel van de eerder opgeleide autisme-ambassadeurs hebben zich ondertussen verenigd in een aparte Vereniging Autisme Ambassadeurs.

1.2 Totstandkoming meerjarenstrategie '22-'25

Deze meerjarenstrategie komt tot stand langs het volgende proces:

19 mei	bespreking eerste notitie over verbreding in het bestuur
Vervolgens	gesprekken met individuele bestuursleden en enkele anderen
30 juni	bespreken contouren van meerjarenstrategie '22-'25
Augustus	input van medewerkers en enkele externen
7 september	bespreken concept meerjarenstrategie '22-'25 in het bestuur
11 oktober	definitieve meerjarenstrategie '22-'25 vaststellen

1.3 De glazen bol

Deze meerjarenstrategie geeft richting aan het door de stichting uit te voeren werk in de periode 2022-2025. Daarmee is het richtinggevend voor onze actieve inzet. Voor elk regulier meerjarenplan geldt dat de werkelijke uitvoering afhankelijk is van vele factoren en daarmee ook onzekerheden. In onze situatie geldt dat dubbel en dwars. De werkzaamheden binnen de huidige stichting vallen immers voor het overgrote deel binnen de door VWS-gefinancierde pilot Levensloopbegeleiding. Deze constructie stopt per september 2022. Op dit moment en voor daarna:

- Is een verkennerstraject gestart om mogelijkheden voor verdere uitrol van levensloopbegeleiding bij gemeenten en zorgkantoren te inventariseren;
- Moet de politiek (na een kabinetsformatie) nog een besluit nemen over verdere inzet rond borging van levensloopbegeleiding;
- Blijft de organisatie wellicht verantwoordelijk voor de uitvoering van Levensloopbegeleiding VAB. Het past niet binnen de ambitie van Vanuit autisme bekeken om een uitvoeringsorganisatie te zijn in de zorg. Daarom oriënteren we ons op mogelijkheden om deze verantwoordelijkheid over te dragen aan een (nieuw op te richten) organisatie. Vooralsnog is het niet zover en blijft de uitvoering van Levensloopbegeleiding VAB zolang als nodig nog onder het huidige bestuur. Wellicht lukt het wel al op korte termijn om veel back-office-werkzaamheden rond de uitvoering van Levensloopbegeleiding VAB bij een (nieuw op te richten) organisatie onder te brengen.

Ook rond de Autisme Ambassade spelen onzekerheden omdat de Vereniging Autisme Ambassadeurs nog pas recent is opgericht en samenwerking nog vorm moet krijgen.

Het document dat u nu leest is dan ook onderweg zijn titel 'meerjarenplan' verloren. Een effectief plan vraagt immers meer duidelijkheid en concreetheid. Daarom spreken we nu van een meerjarenstrategie, welke in de loop van de tijd, terwijl er meer duidelijkheid komt over bovengenoemde punten, uitgewerkt gaat worden in concrete jaarplannen.

3. Profiel van Stichting Vanuit autisme bekeken

Vanuit autisme bekeken is een expertiseteam op het gebied van autisme en inclusieve samenleving.

3.1 Imago en zichtbaarheid

Het imago van Vanuit autisme bekeken is dat we innovatief zijn, uit gaan van ervaringsdeskundigheid en dat we in de proeftuinen realiseren met werkwijzen die leiden tot emancipatie van mensen met autisme. Het risico is aanwezig dat we als overmatig innovatief gezien worden; dus enigszins los van de werkelijkheid. Dit vraagt aandacht omdat het hebben van impact betekent dat er balans moet worden gezocht tussen het vooruitlopen en toch ook aangehaakt blijven bij de volgers. We werken aan zichtbaarheid via diverse kanalen. Dit leidt tot op heden tot⁶:

Website:	gemiddeld 600 bezoekers per dag
Nieuwsbrief:	3.117 abonnees
Twitter:	2.660 volgers
Linked-in:	3.206 volgers
Facebook:	4.263 volgers

Het op de website gepubliceerde position paper over invoering van Levensloopbegeleiding VAB is ondertekend door 44 organisaties, 259 professionals en 425 geïnteresseerden.

3.2 Motto, visie, missie en gewenste impact

Motto

Iedereen is verschillend en wij zien graag dat de samenleving hierop ingericht wordt. Aansluiten bij iemands leven, luisteren en echt maatwerk organiseren. Daar werken wij aan.

Visie

In onze samenleving staan mensen met autisme onder druk om zich vergaand aan te passen, zodat zij passen in een 'gemiddeld' systeem. De classificatie autisme is vooral een checklist van beperkingen. Daarom is gelijkwaardig en zo autonoom mogelijk deelnemen aan de samenleving voor mensen met autisme niet altijd vanzelfsprekend.

In de samenleving van de toekomst is het recht om te leren, ontwikkelen, wonen en werken voor iedereen waargemaakt. Iedereen kan zichzelf zijn en zich op eigen wijze ontwikkelen. Zo nodig met (intensieve) ondersteuning. Op school, werk en in sociale contacten hoef je niet aan een perfect plaatje te voldoen. Het wordt steeds minder relevant dat je de classificatie autisme hebt. Want iedereen is verschillend en de samenleving wordt daar steeds beter op ingericht. Dit vraagt wat van iedereen, met of zonder autisme: naar elkaar luisteren en elkaar ruimte geven.

Missie

Wij willen in de praktijk laten zien welke veranderingen op school, werk en in de zorg bijdragen aan de emancipatie van mensen met autisme. Dat vraagt een open houding en het lef om standaard regels & werkwijzen te doorbreken.

Gewenste impact

Mensen met autisme nemen gelijkwaardig en zo autonoom mogelijk deel aan de samenleving, waar nodig met (intensieve) ondersteuning.

⁶ gegevens van zomer 2021

3.3 Bestuur van de stichting

Het bestuur van de stichting bestaat uit:

- Aline Molenaar (voorzitter)
- Cor Jongejeugd (ervaringsdeskundig bestuurslid)
- Martijn Verbeek (penningmeester)
- Alfons ten Brummelhuis

3.4 De werk-organisatie

Vanuit autisme bekeken is tot op heden altijd een organisatie geweest waarbij medewerkers als zzp'er ingehuurd worden op specifieke projecten. Tot op heden is dit de meest logische keuze (gesprek hierover is gevoerd met een arbeidsjurist). Momenteel zijn er 15 medewerkers, allen in deeltijd (tussen enkele uren per week en 24 uur per week). 8 medewerkers zijn (lokale) procesbegeleiders binnen de pilot levensloopbegeleiding. Daarnaast zijn er een kleine 90 levensloopbegeleiders actief (als zzp'er, of via payroll of gedefacheerd). De werk-organisatie is onder leiding van Willeke van den Hoek.

3.5 SWOT-analyse

Zoals elke organisatie kent Vanuit autisme bekeken sterke en zwakke punten en zijn er gezien deze punten in combinatie met de buitenwereld kansen en bedreigingen. Deze zijn samengevat in een SWOT-analyse welke in 2020 met het hele team gemaakt is (bijlage 1). De SWOT-analyse is mede richtinggevend voor de strategische keuzes welke te vinden zijn in hoofdstuk 5.

4 Doelstellingen binnen deze meerjarenstrategie

Aansluitend bij onze missie willen we in de periode '22-'25 voorbeelden laten zien van mensen met autisme die gelijkwaardig en zo autonoom mogelijk deel nemen aan de samenleving; dit zonder dat zij zich vergaand moeten aanpassen aan een strakke norm. Deze voorbeelden willen we gebruiken om enerzijds (onderdelen van) systemen ter discussie te stellen en anderzijds een meer open houding in de samenleving te stimuleren. Ook willen we bereiken dat werkwijzen en produkten die uitgetoet zijn en werkzaam blijken een duurzame toekomst krijgen. Met dit alles denken we een bijdrage te leveren aan het verkleinen van een aantal belangrijke maatschappelijke problemen (bijlage 2).

Een aantal mensen met autisme en hun naasten zal direct in ons werk betrokken zijn, bv. als collega, als bestuurslid, als meedenker, als ambassadeur of als deelnemer in een project. Veel meer mensen met en zonder autisme kunnen kennis nemen van de voorbeelden en deze verder verspreiden als een soort 'ambassadeur'. Ook kunnen mensen voorbeelden en kansen die zij zien met Vanuit autisme bekeken delen.

In het kader van het uitwerken van voorbeelden, werkt Vanuit autisme bekeken dus met individuele casuïstiek. We leren van deze casuïstiek en delen de lessen met systeempartijen en met de maatschappij. Vanuit autisme bekeken zal zich echter niet toerusten met een individuele ondersteunings-dienst voor individuele mensen met vragen. Voor deze functie bestaat de Informatie- en Advieslijn van de NVA.

Doelen die we eind 2025 bereikt willen hebben:

1. Levensloopbegeleiding VAB blijft beschikbaar voor de huidige deelnemers (100) en wordt uitgebreid tot 1.000 deelnemers
2. 2,5% van de grote bedrijven (meer dan 1.000 werknemers) heeft een Autisme Ambassade opgeleid door de Autisme Ambassade van Vanuit autisme bekeken. Dit zijn 62 bedrijven. Daarnaast worden 42 individuele autisme-ambassadeurs opgeleid en worden er 75 workshops gehouden voor medewerkers van organisaties waar een Autisme Ambassade is opgericht
3. Expertise rond de huidige belangrijke thema's (Autisme Ambassade en Levensloopbegeleiding VAB) willen we behouden om deze te kunnen blijven delen en ook om van daaruit verder te kunnen bouwen
4. We realiseren een nieuw thema om kinderen/jongeren met autisme beter te kunnen ondersteunen in hun ontwikkeling

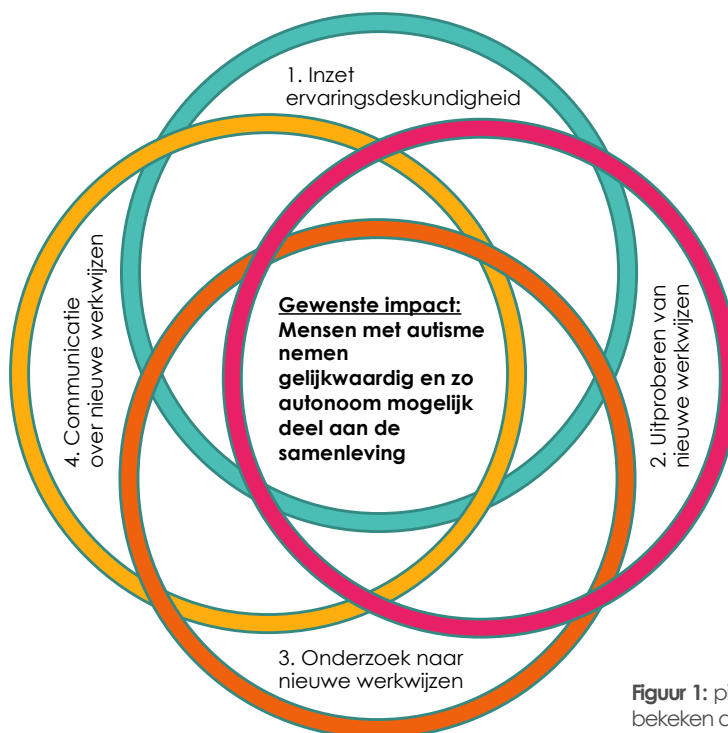

5 Strategische keuzes VAB 2022-2025

We maken we de volgende strategische keuzes:

5.1 Algemeen

- Vanuit autisme bekeken blijft binnen Nederland het expertisecentrum voor autisme en inclusieve samenleving. Ons werk begint bij het betrekken van ervaringsdeskundigheid. We proberen nieuwe werkwijzen uit, onderzoeken deze en communiceren erover. Zo proberen we de gewenste impact te bereiken: mensen met autisme nemen gelijkwaardig en zo autonoom mogelijk deel aan de samenleving (figuur 1);

Figuur 1: pijlers van de aanpak waarmee Vanuit autisme bekeken de gewenste impact wil bereiken

- Vanuit autisme bekeken kijkt steeds zoals de naam letterlijk zegt: Vanuit autisme. Het is onze ambitie om handvatten te bieden die vanuit de beleving van mensen met autisme werkzaam zijn; heel logisch omdat zij immers zoveel als mogelijk de regie over hun leven (zouden moeten kunnen) hebben. Toch blijkt dit perspectief soms flink afwijkend van de huidige werkelijkheid. Een voorbeeld hiervan is dat we de klik leidend maken bij de keuze van een levensloopbegeleider omdat dit vanuit het perspectief van mensen met autisme belangrijk is. In de huidige zorg is een diploma een eerste vereiste en mag iemand met autisme doorgaans niet zelf, op basis van een klik, zijn begeleider kiezen. Door dit andere perspectief vergroten we de werkzaamheid en dragen bovendien bij aan verkleining van andere maatschappelijke problemen zoals het tekort aan werknemers in de zorg, de hoge zorgkosten of het bestaan van wachtlijsten;
- We blijven vooralsnog bij de doelgroepgerichte aanpak (autisme). Uiteindelijk streven we naar een samenleving waarin een label niet meer nodig is om volwaardig – naar eigen vermogen en behoefte – in de samenleving te participeren. De stip op de horizon is dus niet meer vanuit autisme kijken, maar vanuit de persoon. Dit vraagt echter meer dan de generalistische insteek die veel gemeenten nu hanteren. Om strategische reden kiezen we er dus voor om voorlopig te werken aan betere participatie-mogelijkheden voor mensen met autisme. Waar het strategisch niet meer nodig lijkt om aan de strikte doelgroepbenadering vast te houden, zullen we deze loslaten;

- Binnen onze projecten hanteren we een strikte regel dat slechts mensen met autisme kunnen deelnemen indien dat nodig is voor het verder brengen van de concepten en werkwijzen (implementatie). Dit is bv het geval bij Levensloopbegeleiding, waarbij afbakening van de doelgroep belangrijk is/kan zijn voor financiers. Indien de strikte afbakening minder relevant is, zullen we ook deelnemers toelaten met een vermoeden van autisme. Dit is bv het geval bij de opleidingen van de Autisme Ambassade;
- Alle mensen met autisme, dus ook mensen met autisme en een (vermeende) verstandelijke beperking behoren tot onze doelgroep;
- We werken vanuit daadwerkelijke individuele casuïstiek en betrekken zoveel als mogelijk de volledige kolom daarboven, dus de leefomgeving, de betrokken lokale uitvoeringsorganisaties tot aan de ministeries;
- Onze eerste focus is om resultaten te realiseren binnen Nederland. We kunnen ons wel laten inspireren door voorbeelden uit het buitenland maar hebben geen ambitie om internationaal te werken. Voor onderwerpen waarbij we met nederlandse wet- en regelgeving te maken hebben, is het nationaal werken gemakkelijk te realiseren. In sommige gevallen is de grens van Nederland echter niet logisch om te handhaven als grens van ons werk. Bijvoorbeeld bij het werken met grote bedrijven waar we via de Autisme Ambassade mee te maken hebben. Deze grote bedrijven werken regelmatig internationaal. In zo'n geval werkt Vanuit autisme bekeken dus ook internationaal. Onze inzet zal echter niet zover reiken dat we actief invloed proberen uit te oefenen op buitenlandse wet- en regelgeving of op de cultuur aldaar. Indien dit aan de orde zou zijn, zullen we samenwerking zoeken met een bestaande of een nieuw op te richten organisatie in het buitenland.

5.2 Vergroten inzet ervaringsdeskundigheid

- Inzet van ervaringsdeskundigheid blijft onverminderd belangrijk. We gaan inzet van ervaringsdeskundigheid verder uitwerken en uitbreiden. We zetten in op:
  - manieren om meer verschillende ervaringsdeskundigen te kunnen betrekken (bv. een inventarisatie van bepaalde ervaringen, een ideeenbus, een pool, de leden van de Vereniging Autisme Ambassadeurs, enz.);
  - meer en ook meer toegankelijke manieren waarop ervaringsdeskundigen en naasten een actieve bijdrage kunnen leveren aan onze missie (bv. ontwikkelen van materialen die ervaringsdeskundigen kunnen gebruiken als ze met externen in gesprek gaan);
- We zetten erop in om een spreekbuis te zijn voor mensen met autisme en hun naasten zodat hun ervaringen op veel relevante 'tafels' terecht komen;
- Binnen de Vereniging Autisme Ambassadeurs zijn veel betrokkenen met autisme verenigd. We werken samen met de Vereniging en zullen deze samenwerking verder beschrijven en formaliseren.

5.3 Werkwijze Levensloopbegeleiding VAB landelijk beschikbaar maken

- Levensloopbegeleiding VAB is een werkwijze die ontwikkeld is binnen de pilot die door VWS gefinancierd is tbv het ontwikkelen van gespecialiseerde cliëntondersteuning. Deze werkwijze is in samenwerking met andere organisaties tot stand gekomen. Er is echter nog geen andere organisatie die deze werkwijze aanbiedt. Ook is het nog niet helder of we deze werkwijze goed ingepast krijgen in wet- en regelgeving en of gemeenten, zorgkantoren of zorgverzekeraars deze dienst gaan inkopen. Toch merken we al wel interesse, soms van gemeenten, regelmatig van individuele zorgvragers of aanbieders die bij een bepaalde casus niet weten hoe verder. Vooralsnog laten we nieuwe mensen met autisme (buiten de financiering van de pilot) binnenstromen. Dit heeft drie voordelen: 1. We doen ervaring op met mogelijkheden voor financiering van Levensloopbegeleiding VAB 2. We doen kennis op rond mogelijk helpende factoren voor deze dienst en mogelijke belemmeringen bij betrokken partijen. 3. We kunnen enige financiële winst behalen;
- We proberen Levensloopbegeleiding VAB duurzaam beschikbaar te krijgen binnen Nederland. Om dit proces te ondersteunen beschrijven we hoe deze werkwijze georganiseerd kan worden zodanig dat de werkzame bestanddelen intact blijven.
- Vanuit autisme bekeken heeft niet als doelstelling om een zorgaanbieder te worden. De intentie is om Levensloopbegeleiding VAB te laten landen in een nieuw op te richten organisatie, waar mogelijk in samenwerking met bestaande aanbieders. Hierbij gelden een aantal richtlijnen:
  - Continuïteit van dienstverlening voor de huidige deelnemers moet gegarandeerd zijn;

- Vanuit autisme bekeken wil regie houden rond het kennis-intensieve werk (training, intervisie, procesbegeleiding) en de doorontwikkeling van Levensloopbegeleiding VAB;
- Vanuit autisme bekeken wil een deel van eventueel rendement van de uitvoering van Levensloopbegeleiding VAB kunnen benutten voor werkzaamheden die binnen de doelstelling van Vanuit autisme bekeken vallen (dus niet uitsluitend voor Levensloopbegeleiding VAB);
- We zoeken een organisatiemodel waarbij optimale dienstverlening voor mensen met autisme belangrijker is dan een economisch aantrekkelijk model voor Vanuit autisme bekeken;
- De blauwdruk Levensloopbegeleiding VAB schrijft voor hoe Levensloopbegeleiding VAB georganiseerd dient te worden opdat de werkzame elementen behouden blijven. Vandaaruit is doorontwikkeling mogelijk mits het een verbetering inhoudt voor mensen met autisme;
- Het zal tijd en inzet kosten om te komen tot een nieuwe partner, een werkzaam organisatiemodel met een goede governance en goed geregelde medezeggenschap en een passende manier van samenwerking tussen de nieuwe organisatie en Vanuit autisme bekeken. We kiezen ervoor dit uitzoekwerk zorgvuldig te doen. We leggen ons er niet op vast dat dit voor het einde van de pilot (september '22) geregeld moet zijn. Voor de korte termijn blijft Levensloopbegeleiding VAB daarom onder het huidige bestuur. Indien de aantallen deelnemers volgens de gestelde prognose (zie hoofdstuk 6) zullen toenemen, zullen we inzetten op inhuur van een (evt. nieuw op te richten) organisatie welke veel van het back-office-werk kan overnemen. Dit is uiteraard niet hetzelfde als het overdragen van het hoofd-aannemerschap zoals uiteindelijk bedoeld. Het kan wel een helpende stap zijn om dit deel van het werk alvast elders onder te brengen;
- Vanuit de reeds ontwikkelde dienst proberen we te verbreden, bv. Levensloopbegeleiding voor een speciale doelgroep of binnen een speciale context.

5.4 Meer Autismes Ambassades in bedrijven

- We doen een investering om de methodiek, ontwikkeld in het GAK-project voor inclusief werkgeverschap te verkopen zodat we bij 62 grote bedrijven een autisme-ambassade in de lucht brengen;
- We zoeken in 2022 naar financiering om de methodiek in het engels te kunnen vertalen waardoor ook internationaal werkende (maar ook in Nederland gevestigde) bedrijven gebruik kunnen maken van ons aanbod;
- Vanuit de bestaande methode zoeken we naar een mogelijkheid om ons aanbod te verbreden (bv. voor een specifieke doelgroep of ook voor midden- en kleinbedrijf).

5.5 Nieuwe inzet

- We starten een traject om tot een groot nieuw project te komen waarmee we kinderen/jongeren met autisme beter kunnen ondersteunen in hun ontwikkeling. Op dit moment is dit voornemen onvoldoende uitgekristalliseerd. We nemen anderhalf jaar de tijd om, samen met relevante stakeholders, tot een gefinancierd projectplan te komen rond jeugd;
- Voor de bestaande grote pijlers Levensloopbegeleiding en Autismes Ambassade zoeken we naar minimaal één manier om uit te bouwen; bv om voor een bepaalde doelgroep of specifieke context verder te ontwikkelen.

5.6 Onderzoek

- Gezien de aard van ons werk zal actie-onderzoek vaak aan de orde zijn: dit onderzoek is participatief, cyclisch, heeft aandacht voor de context, is reflectief en is feitelijk een gecombineerd streven naar kennis ontwikkelen, leren en veranderen;
- We blijven inzetten op evaluatie en onderzoek naar de impact van ons werk voor mensen met autisme, zowel kwalitatief als kwantitatief.
- We hebben samenwerking met de Academische Werkplaatsen Autismes. Hierin zijn vooraanstaande onderzoeksorganisaties rond autisme vertegenwoordigd. Betrokkenheid binnen de AWA biedt

bovendien kansen op meer exposure van onze voorbeelden en de visie van Vanuit autisme bekeken, betere onderbouwing van van geteste werkwijzen en mogelijkheden voor bredere implementatie;

- We zoeken aansluiting bij longitudinaal onderzoek dat loopt via het NAR;
- We zoeken samen met de Academische Werkplaatsen Autisme naar financiering voor verdergaand onderzoek naar (de werking van) Levensloopbegeleiding VAB.

5.7 Communicatie

- Onze sterke visie is krachtig, onderscheidend, vooruitstrevend, duidelijk, innovatief en gaat uit van persoonlijke kracht. Er is in de buitenwereld veel interesse in onze visie. Dit willen we benutten door in samenwerking toegankelijke middelen en instrumenten te ontwikkelen die alle partijen kunnen delen.
- We zullen mensen met autisme en hun naasten helpen om hun ervaringskennis in te zetten en bovendien op andere manieren betrokken te zijn bij onze projecten;
- We maken onze kennis op maat beschikbaar voor specifieke doelgroepen, bv. voor gemeenten, scholen of werkgevers. We betrekken de doelgroepen daarbij zodat de informatie optimaal aansluit op hun behoeften en context;
- Praktische instrumenten zoals keuzehulpen, gesprekshulpen, inspiratiebank en de tool 'werk en inkomen' blijven we maken en onder de aandacht brengen. Daarbij betrekken we (potentiële) ontvangers en partners.

5.8 Financieel

- Er zijn twee activiteiten waar we ondertussen veel ervaring mee hebben opgedaan en een positie innemen in het veld, namelijk Levensloopbegeleiding VAB en de activiteiten van de Autisme Ambassade. Met de uitvoering van deze activiteiten proberen we een financieel fundament te bouwen onder de organisatie. Dit fundament kan gebruikt worden voor de verdere uitbouw van deze activiteiten, maar kan ook ingezet worden voor produktonwikkeling of de opstart van nieuwe activiteiten ten bate van mensen met autisme en hun naasten. We oriënteren ons op de beste juridische vorm om dit te regelen, bv. een fonds;
- Het ministerie van VWS is in de historie van Vanuit autisme bekeken altijd de belangrijkste financier geweest en blijft een logische partij om een deel van ons werk te financieren. We onderzoeken deze mogelijkheid;
- Projectfinanciering zal naar verwachting een aanzienlijk deel gaan uitmaken van de begroting;
- We onderzoeken mogelijkheid en meerwaarde van een ANBI-status;
- De produkten of diensten die we verkopen zijn vernieuwend en authentiek. In marketing-termen zien we ze als high-end;
- Voor de activiteiten binnen het nog uit te werken thema jeugd zoeken we een nieuwe financieringsbron;

5.9 De organisatie Vanuit autisme bekeken

- We streven naar een bestuur van zeven bestuursleden waarvan minimaal de helft (dus 4 bestuursleden) zelf autisme hebben of een familielid zijn van een persoon met autisme. Dit betekent dat aanvulling van het huidige bestuur aan de orde is. We zoeken naar bestuursleden met achtergrond in:
  - Praktijk-onderzoek
  - gemeenten
  - jeugd
- Vanuit autisme bekeken is een kennis-intensieve organisatie met een vooruitstrevende visie. Het is daarmee niet gemakkelijk om geschikte medewerkers te vinden. We gaan inzetten op het verzamelen van mogelijke medewerkers via open sollicitaties;
- Vanuit autisme bekeken is tot op heden altijd een zzp-organisatie geweest. We zijn gediend met de flexibiliteit die dit biedt. Het werken met normale arbeidscontracten is naar verwachting goedkoper. Regelmatig zullen we in overleg met bestuur en een arbeidsjurist toetsen of een (geleidelijke) overgang naar een organisatie met 'normale' werknemers verstandig lijkt.
- We onderzoeken de mogelijkheid om juridisch ook als zorgaannemer te kunnen werken.

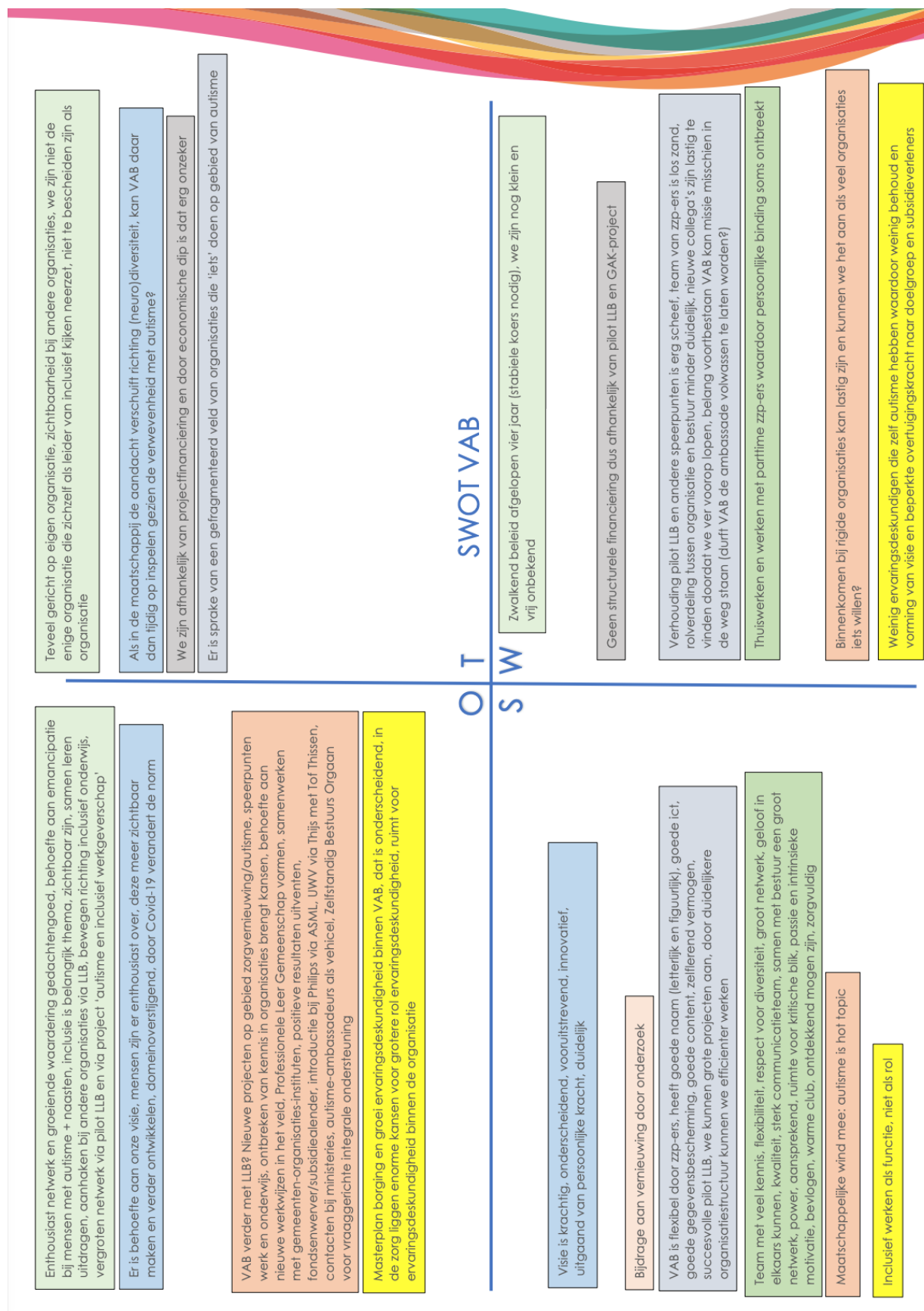
5.10 Samenwerking met relevante partijen

- Vanuit autisme bekeken is een relatief kleine en jonge organisatie met een grote ambitie. Om de gewenste impact te kunnen bereiken, werken we samen met relevante partijen in het veld: sowieso met de NVA, de AWA, de autismentetwerken, PAS, MEE, VWS, Iederin en Mind. Deze partijen streven evenals Vanuit autisme bekeken naar meer kennis en een betere positie voor (o.a.) mensen met autisme. Als verschil met Vanuit autisme bekeken kan worden genoemd dat de meeste partijen vooral zoeken naar oplossingen binnen het bestaande systeem en binnen de bestaande cultuur van Nederland (waarbij bestaande normen minder ter discussie worden gesteld). Deze insteek is prima omdat je een bestaand systeem en een bestaande cultuur ook niet zomaar verandert. Vanuit autisme bekeken wil echter wél een cultuurverandering en wil de systemen veranderen waar nodig. Daarbij past een positionering als proeftuin-organisatie, die al daadwerkelijk in de praktijk brengt wat veel mensen uiteindelijk willen. In die zin is Vanuit autisme bekeken een pionier. We onderscheiden ons dan niet zozeer in de uiteindelijke doelstellingen, maar wel in de manier van werken: gewoon aan de slag gaan met actieonderzoeken, pilots en zelf inclusief werken. We zullen de andere organisaties expliciet steunen maar wel in perspectief plaatsen als 'gewenste veranderingen binnen het bestaande systeem'. Zo werken we optimaal samen en behouden daarnaast 'de kleur van VAB'.

5.11 Opstart thema jeugd met autisme

- Het is in dit stadium nog te vroeg om scherpe keuzes te maken. We starten een proces om tot een projectvoorstel te komen in de winter van 2021-2022. Dit zou uiterlijk eind 2022 moeten leiden tot een gefinancierd project.

Bijlage 1: SWOT-analyse door team, zomer 2020

Bijlage 2: Relevante maatschappelijke problemen

Problematisch hoge kosten Jeugdzorg en WMO

Sinds 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de Jeugdwet. De overheveling van taken ging gepaard met een korting op de middelen van structureel 450 miljoen euro. De meeste gemeenten kampen met een groot gat tussen hun begrote uitgaven voor de jeugdzorg en de daadwerkelijke uitgaven. De gemeentelijke uitgaven aan jeugdzorg zijn tussen 2015 en 2019 gestegen met ruim 50%. Het aantal jongeren dat een beroep doet op jeugdzorg met 13%. Niet alleen steeg het aantal jongeren in de jeugdzorg, ook de kosten per jongere stegen aanzienlijk. Inmiddels kennen de gemeenten een structureel tekort van bij elkaar miljarden per jaar. Het systeem loopt spaak.

Ook de WMO brengt in de meeste gemeente hoge kosten met zich mee. Zo komen in veel gemeenten de financiën onder druk door de hoge kosten in het sociaal domein.

Gebrek aan voldoende werknemers in de zorg

De website van het CBS meldt: In Nederland werkten in 2020 circa 1,4 miljoen mensen in de sector zorg en welzijn. Daarmee vormen zij ongeveer 1 op de 6 werkenden. Zorg en welzijn is daarmee een van de grootste werkgevers van Nederland. Tegelijkertijd kampt de zorgsector met personeelstekorten en neemt de vraag naar voldoende opgeleid zorgpersoneel de komende jaren naar verwachting alleen maar toe. Ook zien we in de zorg veel personele wisselingen omdat werknemers van baan/locatie wisselen omdat dit nodig is voor hun persoonlijke ontwikkeling.

Wet op Passend Onderwijs en Participatiewet zijn nauwelijks succesvol

In 2014 is de Wet op Passend Onderwijs ingevoerd. Doel van de wet is dat alle leerlingen een plek krijgen op een school die past bij hun kwaliteiten en hun mogelijkheden. Zo zou elk kind het beste uit zichzelf kunnen halen. De wet regelt dat scholen extra hulp bieden aan leerlingen die dit nodig hebben, zoals kinderen met leer- of gedragsproblemen.

Ondertussen is duidelijk dat deze wet minder heeft opgeleverd dan gedacht. Nog altijd zijn er grote aantallen kinderen met autisme die geen passend onderwijs ontvangen.

In 2015 is de Participatiewet ingevoerd. Uitgangspunt van de Participatiewet is dat iedereen naar vermogen deelneemt aan de samenleving en zoveel als mogelijk in het eigen onderhoud voorziet. Het SCP heeft de werking van de wet geëvalueerd. Hun oordeel is negatief. De wet berust deels op verkeerde aannames en de doelstellingen zijn nauwelijks behaald. Meer mensen zijn weer aangewezen op een uitkering en de positie van jonggehandicapten is verslechterd.

Inclusie staat in veel beleidsstukken maar lijkt niet over autisme te gaan

Veel organisaties houden zich bezig met inclusie. Deels vanuit de verplichtingen van het VN Verdrag, deels vanuit intrinsieke motivatie en deels om mee te liften op iets wat 'leeft', aandacht en dus financiering krijgt. De implementatie van het VN verdrag lijkt vooral aan te sluiten bij mensen met fysieke beperkingen die letterlijke drempels ondervinden om mee te doen in de samenleving. Als het gaat om psychische diversiteit en autisme is een andere focus nodig: de huidige normen ter discussie stellen. En het vermogen in de samenleving vergroten om van elkaar te leren, in plaats van het eenrichtingsverkeer ('jullie mogen met ons meedoen', zoals bijvoorbeeld tot uiting komt in deze passage van de Coalitie voor inclusie: 'mensen met een beperking in staat stellen om precies hetzelfde te doen als mensen zonder beperking').